

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

The Developing of Program for Enhancing Competency in Learning Management for Teachers under Secondary Educational Service Area Office, Area 20

ทักษิณ เกษตัน¹, ดนิตา ดวงวิไล²

Taksin Keston¹, Dhanita Doungwilai²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และ 3) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 134 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 84 คน และครูจำนวน 50 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 63 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู 2) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู 3) แบบสัมภาษณ์ และ 4) แบบประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู มี 5 องค์ประกอบ 59 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การสร้างหลักสูตร จำนวน 10 ตัวชี้วัด 2) ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ จำนวน 14 ตัวชี้วัด 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 10 ตัวชี้วัด 4) การใช้และพัฒนาลื่อนวัตกรรม จำนวน 12 ตัวชี้วัด และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 13 ตัวชี้วัด

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. student in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

2. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม มีองค์ประกอบของโปรแกรม 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ซึ่งมี 5 ชุดความรู้ ได้แก่ 3.1) รู้เรื่องเบื้องต้น ครูคนสร้างนวัตกรรม 3.2) ครูสังคมนาวิชา กับนวัตกรรม ที่หลากหลาย 3.3) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ช่วยครูพัฒนานวัตกรรม 3.4) โครงการ นวัตกรรมครู สู่ศตวรรษ ที่ 21 และ 3.5) ครูนักวิจัย เพื่อพัฒนานวัตกรรม 4) กระบวนการ และ 5) การประเมินผลมีความเหมาะสม โดยรวมในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้โดยรวมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: โปรแกรม สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

Abstract

This research aimed to ; 1) study factors and indicators of teacher learning management competency of secondary school teachers ; 2) study current situations and desirable situations and techniques to strengthen learning management competency of secondary school teachers, and 3) developing a program to strengthen learning management competency of secondary school teachers. This research and development was the samples were 134 school administrators as well as teachers under the office of secondary educational service area 20 with stratified sampling. The expert to consider the program were 5 teachers. The research tools were an evaluative form to assess the factors and indicators of teacher learning management competency, a set of questionnaire to assess current situations and desirable situations and techniques to strengthen learning management competency, and an assessment form to evaluate a suitability and feasibility of program. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation.

The results of the research found as follows:

1. There are 5 factors and 59 indicators of learning management competency ; 1) curriculum creation 10 indicators, 2) learning design 14 indicators, 3) child-centered learning management 10 indicators, 4) development and application of innovative 12 indicators, and 5) measurement and evaluation of learning 13 indicators.

2. Current situations of teacher learning management competency in over all, was in highest level. However, desirable situations of teacher learning management competency in over all, was in the most level.

3. The assessment on suitability and feasibility of program for enhancing competency in learning management had 5 factors include such 1) rational 2) objectives 3) content including with 5 learning themes: as base knowledge of teacher who has innovative made, social studies teacher with various innovative, media and learning resource that helping teacher development innovation, innovation project to 21th century and the research teacher for developing innovation. 4) process and 5) assessment, was in the most level.

Keywords: Program, competency in learning management, secondary educational service area 20

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศแต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้นผู้คนจำนวนมากหลากหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมโลกการทำงานปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกันทักษะเดียวกันและทำงานในสายงานเดียวกันจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2558: 1)

สภาพการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน เป็นการจัดการศึกษาที่มีหลักสูตรที่ลองผิดลองถูกไม่มีทิศทางที่ชัดเจนไม่สามารถเทียบเคียงกับหลักสูตรมาตรฐานสากลและการศึกษาระบบอื่นๆ หลักสูตรไม่ได้เน้นทักษะกระบวนการเรียนรู้ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ของผู้เรียนและท้องถิ่น ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน หลักสูตรล้าสมัย ไม่ตอบสนองกับสังคมไทยปัจจุบัน ยังเป็นการกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลาง ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย เน้นการท่องจำ ไม่เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ มีทักษะในการประกอบอาชีพได้ กรอบความคิดเห็นร่วมเพื่อให้มีหลักสูตรมีเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมตอบสนองตามจุดมุ่งหมายและความต้องการของท้องถิ่น มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ และการดำเนินการวัดผลเป็นไปตามหลักวิชาและหลักสูตร และมีศักยภาพในการพัฒนาคน ในการปฏิรูปประเด็นการศึกษามี 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาการเรียนการสอน เทคโนโลยี และสื่อการศึกษา และ 3) ปรับปรุงการวัดและประเมินผล (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, 2557: 23-24) จากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยติดอันดับโลก จาก QS Asia University ปี

2014 อันดับที่ดีที่สุดคืออันดับที่ 40 มหาวิทยาลัยมหิดล ในขณะที่เดียวกันเมื่อพิจารณาในด้านแรงงาน พบว่า แรงงานไทยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาเพียงแคในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศด้วย (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, 2557: 2) และจากรายงานการศึกษาเรื่อง “สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม ศาสนา เรียงความและย่อความ” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2551: ก-ง) ได้สรุป 1) สภาพและปัญหาด้านครู นักเรียน และการจัดการเรียนการสอน ไว้ว่า สภาพและปัญหาเกี่ยวกับครู ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบวิชาเอกเฉพาะด้านสังคมศึกษา (ระดับประถมศึกษา) ครูมีภาระอื่น หน้าที่พิเศษที่ไม่ใช่การสอน ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร สาระการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง 2) สภาพและปัญหาด้านนักเรียน นักเรียนไม่ให้ความสำคัญและขาดคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา โดยมองว่า สาระสังคมศึกษาเป็นวิชาง่ายๆ อ่านเองได้ และ 3) สภาพและปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงเน้นข้อมูลและสร้างความเข้าใจในสาระเนื้อหาจากที่กล่าวมาทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาของไทยยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งผลที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เกิดวิกฤตการณ์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม การขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมและความเป็นพลเมือง เรียนมาแล้วไม่ได้ใช้จริง เรียนจบมาตกงาน ขาดทักษะในการประกอบอาชีพและการแข่งขัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัญหาเรื้อรังให้สังคมต่อไป

ในปัจจุบัน “การพัฒนาบุคลากร” เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและ

เอกชน มักจะเป็นการพัฒนาตามสมรรถนะของบุคลากร เพราะสมรรถนะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้บรรลุตรงตามความต้องการขององค์กร ซึ่งองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศได้นำเอาสมรรถนะมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อขับเคลื่อนนโยบายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างมืออาชีพ คือ บุคลากรในองค์กร หากบุคลากรมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานสำหรับตำแหน่งก็จะส่งผลให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเป็นครูครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 31) ประกอบด้วยสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้ 1) สมรรถนะหลัก (Core competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะย่อย คือ สมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน สมรรถนะการบริการที่ดี สมรรถนะการพัฒนาตนเอง สมรรถนะการทำงานเป็นทีม และสมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และ 2) สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะย่อย คือ สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้, สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะภาวะผู้นำครู และสมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ จำเป็นอย่างยิ่งต่อหน้าที่หลัก คือ การสอน สมรรถนะที่สำคัญสำหรับครู จึงเป็นสมรรถนะด้านสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คือ ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม

เทคโนโลยีและการวัด ประเมินผล การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพผลสูงสุด ซึ่งประกอบด้วย 1) การสร้าง และพัฒนาหลักสูตร 2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (สำนักพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 31-32)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีโรงเรียนในสังกัดครอบคลุมจังหวัด อุตรธานี มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 63 แห่งมี ผู้บริหารและครู รวมทั้งสิ้น 2,812 คน แบ่งออก เป็นสายบริหารรวมทั้งสิ้น 152 คน และข้าราชการ ครูผู้สอน 2,660 คน โดยในปีการศึกษา 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีทิศทางการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพ ได้มาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐาน สากล พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จากสภาพ ปัญหาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ส่วนใหญ่จะประสบ ปัญหาที่คล้ายคลึงกัน 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้ว นการบริหารจัดการ ในปัจจุบันประชากรมีแนวโน้ม ลดลงอย่างต่อเนื่องทำให้โรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก และขนาดกลาง ที่มีจำนวนมากประสบปัญหาอัตรา ครูต่อนักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ หรือบาง โรงเรียนเกินเกณฑ์ไปมาก ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คน สูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ 2) ปัญหา ด้านการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสื่อในการ จัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งผลสอบระดับชาติ อยู่ในระดับต่ำ ครูสอนไม่เต็มเวลาเต็มความ สามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการ เรียนการสอน หลักสอนและการสอนไม่สอดคล้อง

กับบริบทของโรงเรียน 3) ปัญหาด้ว นความพร้อม เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน การจัดสรรงบประมาณให้ กับโรงเรียนต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการใช้ งบประมาณ 4) ปัญหาด้ว นการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา ถึงแม้จะมีตัวแทนจากชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ก็ไม่มีบทบาท มากนัก และในบางพื้นที่ ชุมชน ผู้ปกครองมีฐานะ ทางเศรษฐกิจต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20, 2555: 50)

จากภูมิหลังดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้ เห็นได้ว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีปัญหาด้ว นการเรียน การสอน เพราะครูส่วนใหญ่ขาดทักษะการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสื่อในการจัดการเรียน การสอน พร้อมทั้งผลสอบระดับชาติอยู่ในระดับต่ำ ครูสอนไม่เต็มเวลาเต็มความสามารถ เพราะมี ภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน หลักสอนและการสอนไม่สอดคล้องกับบริบทของ โรงเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัญหาเรื้อรัง ต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้ว นการจัดการ เรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยศึกษาองค์ประกอบและ ตัวชี้วัดสมรรถนะด้ว นการจัดการเรียนรู้ สภาพ ปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ สมรรถนะด้ว นการ จัดการเรียนรู้อ และพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้าง สมรรถนะด้ว นการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาบุคลากร จะช่วย ให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้ บรรลุตรงตามความต้องการขององค์กร เพื่อ ขับเคลื่อนนโยบายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และอย่างมืออาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
3. พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1. วิธีดำเนินการ มีดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 2) สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีบทบาทในการให้ข้อชี้แนะ คำแนะนำ และประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 แบ่งเป็น 2

ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ แบบประเมินที่สร้างขึ้นได้ผ่านการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา การใช้ภาษา และด้านอื่นๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควรแก้ไขด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้จากการวิเคราะห์แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1. วิธีดำเนินการ มีดังนี้ 1) นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างเป็นข้อประเด็นคำถามของแบบสอบถาม 2) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 3) วิเคราะห์ข้อมูล
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวนบุคลากรทั้งสิ้น 157 คน จาก 63 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 94 คน และครูผู้สอน จำนวน 63 คน
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน 134 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำแนกเป็นผู้บริหาร 84 คน และครูผู้สอน จำนวน 50 คน โดยการ

เทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling technique) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

4. วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1. วิธีดำเนินการ มีดังนี้ 1) นำผลที่ได้จากระยะที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการ 2) ศึกษาจากหน่วยงานที่มีวิธีที่ดีในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู จำนวน 4 แห่ง 3) ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการ

จัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 และ 4) ประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งให้คำแนะนำ เสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ของโปรแกรม และทำหน้าที่ประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์วิธีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม แบบประเมินโปรแกรม ใช้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา รายงานผลการศึกษาโดยการบรรยายพรรณนาจากการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. องค์กรประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู มี 5 องค์กรประกอบ 59 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การสร้างหลักสูตร จำนวน 10 ตัวชี้วัด 2) ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ จำนวน 14 ตัวชี้วัด 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 10 ตัวชี้วัด 4) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม จำนวน 12 ตัวชี้วัด และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 13 ตัวชี้วัด

2. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .87) และ

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = .54)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การสร้างหลักสูตร	3.79	.82	มาก	4.61	.56	มากที่สุด
2. ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	3.68	.87	มาก	4.61	.57	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.66	.92	มาก	4.66	.53	มากที่สุด
4. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม	3.60	.93	มาก	4.65	.54	มากที่สุด
5. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	3.73	.85	มาก	4.69	.50	มากที่สุด
รวม	3.69	.87	มาก	4.64	.54	มากที่สุด

สภาพปัจจุบันสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

3. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม มีองค์ประกอบของโปรแกรม 5

องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ซึ่งมี 5 ชุดความรู้ ได้แก่ 3.1) รู้เรื่องเบื้องต้น ครูคนสร้างนวัตกรรม 3.2) ครูสังคมนาศึกษากับนวัตกรรมที่หลากหลาย 3.3) สื่อและแหล่งเรียนรู้ช่วยครูพัฒนานวัตกรรม 3.4) โครงการนวัตกรรมครู ผู้ศตวรรษที่ 21 และ 3.5) ครูนักวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม 4) กระบวนการ และ 5) การประเมินผล มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = .26) และความเป็นไปได้โดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .31)

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (รายด้าน)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม	\bar{X}	S.D.	ระดับความเป็นไปได้
1. หลักการ	4.60	.48	มากที่สุด	4.64	.50	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.80	.44	มากที่สุด	4.80	.44	มากที่สุด
3. โครงสร้างและเนื้อหา	4.36	.34	มาก	4.30	.37	มาก
4. กระบวนการ	4.72	.00	มากที่สุด	4.48	.17	มาก
5. การประเมินผล	4.96	.08	มากที่สุด	4.96	.08	มากที่สุด
รวม	4.68	.26	มากที่สุด	4.63	.31	มากที่สุด

ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีด้านโครงสร้างและเนื้อหา มีระดับความเหมาะสมในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีด้านโครงสร้างและเนื้อหา และด้านกระบวนการ ระดับความเหมาะสมในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะอภิปรายผลในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู มี 5 องค์ประกอบ 59 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การสร้างหลักสูตร จำนวน 10 ตัวชี้วัด 2) ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ จำนวน 14 ตัวชี้วัด 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 10 ตัวชี้วัด 4) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม จำนวน 12 ตัวชี้วัด และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 13 ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โดยถ้าครูที่สอน

ในสถานศึกษามีการปฏิบัติหน้าที่โดยการยึดกรอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ และมีการเก็บรวบรวมผลงานตามดังกล่าวมาอย่างเป็นระบบ มีหลักฐานในการอ้างอิงการปฏิบัติงาน ตั้งแต่การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเองโดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วม กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พร้อมทั้งมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง นำหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาออกแบบการเรียนรู้ มีทักษะในการเลือกรูปแบบและวิธีการสอน เลือกกิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยคำนึงถึงผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ได้แสดงศักยภาพ ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็น และได้ร่วมเป็นผู้ประเมินอย่างมีส่วนร่วม อีกทั้งครูผู้สอนยังมีการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและใช้ให้เกิดความคุ้มค่า เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน มีการเขียนเป็นลักษณะของงานวิจัยในชั้นเรียน และสุดท้ายครูต้องมีความรู้ในการวัดและประเมินผล โดยการกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล แนวทางและวิธีการที่หลากหลาย เครื่องมือใน

การประเมิน โดยประเมินตามสภาพจริง อีกทั้งมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งถ้าครูให้ความสำคัญกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้จะทำให้การทำงานของครูมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา (2556) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: 78-79) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 31) ได้กำหนดกรอบการประเมินสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครูและการประชุมเชิงปฏิบัติการ สร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินสมรรถนะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบได้ร่วมกันพิจารณาและกำหนดสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการวิเคราะห์สังเคราะห์สมรรถนะครูประกอบด้วยเจตคติค่านิยมความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษาจากแบบประเมินสมรรถนะและมาตรฐานของครูผู้สอนที่หน่วยงานต่างๆ ได้จัดทำไว้ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .87) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = .54) แสดงออกถึงผู้บริหารและครูผู้สอนมองเห็นปัญหาหรือจุดด้อย

ของการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นสภาพความเป็นจริง โดยเฉพาะด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม จะเห็นว่าส่วนใหญ่ครูจะสอนตามแบบเรียน ให้จบตามแบบเรียนของสำนักพิมพ์ต่างๆ ครูไม่ได้ให้ความสนใจในการที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพราะคิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก บริบทของสถานศึกษายังไม่เอื้ออำนวยด้านสื่อเทคโนโลยี โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กๆ ประจำตำบล อีกทั้งภาระงานของครูผู้สอนยังไม่ได้สอนอย่างเต็มที่มีทั้งภาระงานอื่นๆ ที่โรงเรียนได้มอบหมายให้ รวมถึงเนื้อหาในการเรียนการสอนมาก โดยเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ที่เนื้อหาเยอะเวลาเรียนมีน้อยเพียง 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ดังนั้นในการสอนประวัติศาสตร์ถ้าจะเน้นกระบวนการก็ทำให้สอนเนื้อหาไม่ทัน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (2555: 50) เนื่องจากปัญหาด้านการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสื่อในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งผลสอบระดับชาติอยู่ในระดับต่ำ ครูสอนไม่เต็มเวลาเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน หลักการสอนไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน จึงทำให้สภาพที่พึงประสงค์ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นตัวที่สื่อให้เห็นถึงความต้องการจำเป็นในการสร้างโปรแกรมในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งเป็นสมรรถนะหลักการทำงานของครูที่ต้องมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างหลักสูตร 2) ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบของโปรแกรม 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ซึ่งมี 5 ชุดความรู้ ได้แก่ 3.1) รู้เรื่องเบื้องต้น ครูคนสร้างนวัตกรรม 3.2) ครูสังคมนักศึกษากับนวัตกรรมที่หลากหลาย 3.3) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ช่วยครูพัฒนานวัตกรรม 3.4) โครงการ นวัตกรรมครู ผู้ศตวรรษที่ 21 และ 3.5) ครูนักวิจัย เพื่อพัฒนานวัตกรรม 4) กระบวนการ และ 5) การประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะการพัฒนาโปรแกรมเป็นไปตามขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมจากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 คือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูจาก Hough and Duncan (1970: 144) ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา (2556) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 31) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: 78-79) เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู หลังจากนั้นได้มีการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 หาข้อมูลพื้นฐานความต้องการจำเป็น และได้ศึกษา Best Practices จาก 4 โรงเรียนที่ศึกษาพบว่า มีแนวทางในการดำเนินการตาม 5 องค์ประกอบ ที่หลากหลายแนวทางขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา แล้วได้ดำเนินการพัฒนาโปรแกรมตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ได้ดำเนินการศึกษาจากสถานศึกษาถึงวิธีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) แล้วนำมายกร่างโปรแกรมตามองค์ประกอบของโปรแกรมหรือองค์ประกอบของหลักสูตรของ Tyler (1986:

10-12), Taba (1962: 10) และอ้าง บัวศรี (2542: 7-8) ประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ อีกทั้งสอดคล้องกับสมศักดิ์ บุญซ้ำ ปราศรัย ประวัตินึ่งเรื่อง และปกรณ์ ประจัญบาน (2558: 48) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้สอนระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และครูผู้ร่วมการทดลองเห็นว่า การนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้สอนระดับประถมศึกษาไปใช้มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งจะเห็นได้ว่าโปรแกรมดังกล่าวเป็นโปรแกรมที่มีความสำคัญกับการพัฒนาครูเพื่อให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ในการจะนำไปพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาครูที่เกิดขึ้นด้านการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (2555: 50) เนื่องจากปัญหาด้านการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสื่อในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งผลสอบระดับชาติอยู่ในระดับต่ำ ครูสอนไม่เต็มเวลาเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน หลักการสอนและการสอนไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาสมรรถนะครูด้านที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนตามลำดับ

1.2 องค์ประกอบด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด เพราะมีความสำคัญกับครูผู้สอนทั้งด้านความดีความชอบ และการพัฒนาตนเองเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อให้เป็นครูสามารถส่งเสริมพัฒนา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน จากนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นและเขียนรายงานอย่างนักวิจัย ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ โดยการส่งเสริมและสนับสนุน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ประสบผลสำเร็จ เพื่อนำมาพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ประโยชน์จากการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในครั้งนี้ ควรมีการศึกษาและนำโปรแกรมไปทดลองใช้จริง เพื่อขยายผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- อึ้ง บั้วศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ธนรัช.
- ประกาศคณะกรรมการการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2556, 12 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 156 ง. หน้า 43.
- สมศักดิ์ บุญขำ ปราศรัย ประวัตินุ้องเรื่อง และปกรณ์ ประจัญบาน. (2015). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 8(2).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. (2555). *รายงานการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ 2555*. อุตรธานี: สพม. 20.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. (2557). *กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทย ด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงกลาโหม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *รายงานการศึกษาเรื่อง "สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ ศิลธรรม ศาสนา เรืองความ และย่อความ"*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2558). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Hough, J.B. and Duncan, K. (1970). *Teaching description and analysis*. Addison -Westlu.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Hartcourt Brace and World.
- Tyler, R.W. (1986). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.